

ĐỊNH HƯỚNG VÀ GIẢI PHÁP PHÁT TRIỂN DU LỊCH BỀN VỮNG TỈNH KHÁNH HÒA ĐẾN NĂM 2030, TẦM NHÌN ĐẾN NĂM 2050 TRONG BỐI CẢNH MỚI

Phạm Trung Lương

Nguyên Phó viện trưởng, Viện Nghiên cứu Phát triển Du lịch
Thành viên Tổ chuyên gia tư vấn Quy hoạch quốc gia

Thông tin chung:

Ngày nhận bài: 21/08/2024

Ngày phản biện: 26/8/2024

Ngày duyệt đăng: 15/9/2024

*Tác giả chính:

trungluongdl@gmail.com

Title:

Orientation and solutions for sustainable tourism development of Khanh Hoa province until 2030, vision to 2050 in a new context

Từ khóa:

Du lịch, phát triển du lịch bền vững, định hướng phát triển, giải pháp phát triển, bối cảnh

Keywords:

Tourism, sustainable tourism development, orientation development, solutions for development, context

TÓM TẮT: Khánh hòa là địa phương thuộc vùng Duyên hải Nam Trung Bộ có tiềm năng tài nguyên du lịch đa dạng và phong phú với nhiều giá trị đặc sắc ở tầm quốc gia và quốc tế. Trên cơ sở phân tích thực trạng phát triển du lịch Khánh Hòa giai đoạn 2010-2019 để nhận diện những “Điểm nghẽn” và những cơ hội - thách thức đối với du lịch bền vững tỉnh Khánh Hòa trong bối cảnh phát triển mới, nghiên cứu đã đề xuất một số định hướng và giải pháp cơ bản cho phát triển du lịch bền vững tỉnh Khánh Hòa giai đoạn đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050.

ABSTRACT: Khanh Hoa is a locality in the South Central Coast region with rich and diverse tourism resource potential with many unique values at the national and international level. Based on analyzing the current situation of Khanh Hoa tourism development in the period 2010-2019, it was identified "Bottlenecks" and Opportunities - Challenges for sustainable tourism in Khanh Hoa province in the new development context, the study has proposed some basic orientations and solutions for sustainable tourism development in Khanh Hoa province for the period up to 2030, with a vision to 2050.

1. Giới thiệu vấn đề nghiên cứu

Khánh Hòa là địa phương thuộc vùng Duyên Hải Nam Trung Bộ (DHNTB) có vị trí, điều kiện thuận lợi và tiềm năng du lịch đa dạng, phong phú, nhiều danh lam thắng cảnh, truyền thống văn hóa lâu đời với nhiều lễ hội, nhiều di tích lịch sử, tôn giáo, kiến trúc nghệ thuật đặc sắc. Với đường bờ biển 385 km nơi có nhiều vịnh đẹp nổi tiếng tầm cỡ quốc tế là Vân Phong, Nha Trang, Cam Ranh, trong đó vịnh Nha Trang đã được công nhận là thành viên thứ 29 của Câu lạc bộ những vịnh đẹp nhất thế giới từ tháng 6/2003, cùng khoảng 200 đảo lớn, nhỏ ven bờ và điểm Cực đông trên đất liền của Tổ quốc (mũi Hòn Đồi trên bán đảo Hòn Gốm, huyện Vạn Ninh),

Khánh Hòa có lợi thế đặc biệt về du lịch biển. Bên cạnh tài nguyên du lịch biển, Khánh Hòa còn là địa phương có nhiều tiềm năng du lịch cảnh quan, sinh thái rừng, du lịch văn hóa, du lịch sông đặc sắc ở vùng núi phía Tây, đặc biệt ở các huyện Khánh Sơn, Khánh Vĩnh, Diên Khánh. Đây là yếu tố nền tảng để phát triển Khánh Hòa trở thành điểm đến du lịch hấp dẫn đồng thời là trung tâm du lịch vùng DHNTB ngay từ Quy hoạch tổng thể phát triển du lịch Việt Nam giai đoạn 1995-2010 được Thủ tướng Chính phủ phê duyệt tại Quyết định số 307/TTg ngày 24/5/1995.

Phát huy những lợi thế của mình thời gian qua, đặc biệt là giai đoạn qua 2010-2019, du lịch tỉnh Khánh Hòa đã phát triển nhanh

chóng với tốc độ tăng trưởng trung bình về khách du lịch là 16,15%; thu nhập từ du lịch là 26,2%/năm. Đây là tỷ lệ tăng trưởng về du lịch lớn nhất ở vùng DHNTB cũng như cả nước. Năm 2019, Khánh Hòa đón được trên 7,0 triệu lượt khách trong đó khách quốc tế là 3,56 triệu lượt, thu nhập du lịch đạt trên 27 ngàn tỷ, đóng góp vào GRDP của tỉnh đạt 12,29%. Năm 2023, Khánh Hòa đón 7,2 triệu lượt khách du lịch có lưu trú, tăng 182,6%; thu nhập từ du lịch đạt hơn 33.000 tỷ đồng tăng 142,4% so với cùng kỳ năm 2022. Đây là những con số ấn tượng thể hiện được vai trò của du lịch Khánh Hòa không chỉ đối với phát triển KT-XH của địa phương mà còn đối với phát triển du lịch chung của cả nước.

Tuy nhiên Khánh Hòa vẫn chưa phát huy được đầy đủ những tiềm năng và lợi thế của mình và đằng sau những con số đó còn tiềm ẩn nhiều vấn đề ảnh hưởng đến phát triển du lịch bền vững. Vì vậy trong giai đoạn phát triển tới Khánh Hòa cần có tư duy mới và định hướng phát triển phù hợp phù hợp để đảm bảo sự phát triển du lịch bền vững, tương xứng với tiềm năng và vị thế của mình.

2. Cơ sở lý thuyết và phương pháp nghiên cứu

Lý thuyết hệ thống được sử dụng trong phân tích những vấn đề thực trạng và những yếu tố liên quan đến mục tiêu 2030 và tầm nhìn 2050 phát triển du lịch bền vững tỉnh Khánh Hòa.

Việc phân tích hiện trạng phát triển du lịch tỉnh Khánh Hòa cho phép nhận diện một số vấn đề chính đang là “Điểm nghẽn” đối với phát triển du lịch của Khánh Hòa bao gồm:

Thứ nhất: Nhận thức và tầm nhìn về du lịch đối với sự phát triển du lịch Khánh Hòa trong tổng thể chiến lược phát triển du lịch vùng Duyên hải Nam Trung Bộ (DHNTB) còn hạn chế và thiếu nhất quán. Việc không thực hiện được định hướng phát triển Vân Phong – Đại Lãnh trở thành khu du lịch tổng hợp quốc gia tại Chiến lược phát triển du lịch Việt Nam giai đoạn 1995-2010 là một minh chứng còn nguyên giá trị. Đây có thể nói là “vật cản” lớn nhất đối với phát triển du lịch Khánh Hòa cho dù Luật Du lịch sửa đổi 2017 đã có hiệu lực thi hành; Nghị quyết số 08-NQ/TW của Bộ Chính trị về phát triển du lịch

trở thành ngành kinh tế mũi nhọn đã được ban hành; Chiến lược phát triển du lịch Việt Nam đến năm 2030 đã được phê duyệt; Nghị quyết số 92/NQ-CP của Chính phủ về một số giải pháp đẩy mạnh phát triển du lịch Việt Nam trong thời kỳ mới đã ban hành và gần đây nhất, Quy hoạch hệ thống du lịch Việt Nam thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2045 đã được phê duyệt.

Chính do nhận thức chưa đầy đủ cũng như hạn chế về tầm nhìn và chạy theo “bệnh” thành tích nên việc chỉ đạo thực hiện chiến lược phát triển du lịch ở Khánh Hòa vẫn mang tính cục bộ, tự phát và không có sự gắn kết dựa trên các định hướng chiến lược phát triển du lịch chung của toàn vùng và của quốc gia. Hệ quả tất yếu của công tác chỉ đạo thiếu tầm nhìn là ở Nha Trang - Khánh Hòa tình trạng phát triển “nóng” thị trường Trung Quốc, Nga (năm 2019 chiếm tỷ lệ tới 83,15%, trong đó thị trường Trung Quốc là 70,15%) với các tour “Không đồng” đã gây áp lực lớn lên môi trường du lịch, lên hạ tầng xã hội và trong nhiều trường hợp tạo nên xung đột giữa cộng đồng địa phương và khách du lịch, ảnh hưởng xấu đến hình ảnh điểm đến Khánh Hòa. Căn bệnh thành tích và thiếu quan tâm đến hiệu quả tăng trưởng trong chỉ đạo điều hành đã làm cho lượng khách chất lượng thấp ở điểm đến Nha Trang vượt “sức chứa” và cùng với sự “bùng phát” thiếu kiểm soát của các tour “không đồng” đã ảnh hưởng đến hình ảnh điểm đến và tiềm ẩn nhiều nguy cơ mất an ninh, trật tự an toàn xã hội ở địa phương.

Thứ hai: Năng lực quản lý nhà nước về du lịch Khánh Hòa còn hạn chế dẫn đến tình trạng phát triển sản phẩm du lịch mang tính tự phát, chạy theo việc thỏa mãn nhu cầu của số đông khách từ một số thị trường đẳng cấp thấp; tình trạng trùng lặp về sản phẩm du lịch trong khi thiếu các sản phẩm du lịch đặc thù còn khá phổ biến. Cho đến năm 2020 Khánh Hòa là một trong số ít các địa phương trong cả nước chưa có định hướng chiến lược phát triển du lịch cho thời kỳ đến năm 2030; Bắc Cam Ranh vẫn chưa được công nhận là khu du lịch quốc gia sau gần 15 năm nằm trong danh sách các điểm đến có tiềm năng phát triển thành khu du lịch quốc gia. Việc quản lý thu hút đầu tư còn khá “dễ dãi” đối với các

nhà đầu tư nên tiềm ẩn nhiều nguy cơ ảnh hưởng đến phát triển du lịch bền vững thể hiện ở tình trạng bất hợp lý trong cơ cấu ngành du lịch (về tổ chức, về thị trường - sản phẩm, về cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch và về nhân lực du lịch) ở địa phương. Đây cũng được xem là một trong những “Điểm nghẽn” không nhỏ đối với sự phát triển du lịch tỉnh Khánh Hòa.

Thứ ba: Thiếu cơ chế chính sách khuyến khích Khánh Hòa liên kết với các địa phương trung vùng DHNTB cũng như với các trung tâm du lịch lớn ở Việt Nam đi vào thực chất trong bối cảnh ở Việt Nam cho đến nay không có thể chế vùng. Nhận thức được liên kết vùng trong phát triển du lịch là yếu tố đặc biệt quan trọng đối với phát triển du lịch, tuy nhiên cho đến nay chưa có một chính sách cụ thể nào của Khánh Hòa để khuyến khích và tạo nguồn lực cho hoạt động liên kết vùng. Đây là vấn đề lớn cản trở hoạt động liên kết vùng (nội vùng và liên vùng) đối với phát triển du lịch các địa phương vùng DHMT, trong đó có Khánh Hòa.

Thứ tư: Hạn chế về nguồn lực cho phát triển du lịch Khánh Hòa trong điều kiện thiếu cơ chế điều phối và huy động các nguồn lực hợp pháp của xã hội trong bối cảnh hỗ trợ đầu tư ngân sách của Trung ương bị phân tán bởi cơ chế “xin cho” khi các địa phương “mạnh ai nấy chạy”, thiếu chủ động và trông chờ, ỷ lại vào hỗ trợ từ Trung ương.

Thứ năm: Chính sách hiện nay về phát triển du lịch, đặc biệt chính sách về visa còn chưa đáp ứng được yêu cầu hội nhập quốc tế và phát triển du lịch trở thành ngành kinh tế mũi nhọn. Điều này ảnh hưởng không nhỏ đến phát triển du lịch Khánh Hòa khi “độ mở” của địa phương với khu vực và quốc tế là rất lớn dựa trên lợi thế “Mặt tiền” của địa phương. Bên cạnh đó chủ trương cấp visa tại cửa khẩu (sân bay Cam Ranh, cảng du lịch Nha Trang) và làm thủ tục cấp visa điện tử cho khách du lịch có nhu cầu chưa được thực hiện nghiêm túc trong thực tế. Đây được xem là vấn đề trở lực khá lớn đối với việc khai thác các thị trường du lịch quốc tế trọng điểm, nhất là những quốc gia không nằm trong danh sách được miễn visa như Mỹ, Canada, Úc, v.v.

Thứ sáu: Tác động gây ô nhiễm, suy thoái tài nguyên - môi trường du lịch từ các hoạt

động phát triển KT-XH, trong đó có du lịch chưa được quản lý và kiểm soát có hiệu quả. Tình trạng suy thoái nghiêm trọng hệ sinh thái rạn san hô trong vùng lõi của khu bảo tồn biển Hòn Mun ở vịnh Nha Trang là một minh chứng rõ ràng nhất. Cho đến nay, du lịch Khánh Hòa cũng chưa có được kế hoạch quản trị khủng hoảng đối với những yếu tố rủi ro như Đại dịch Covid-19, xung đột vũ trang Nga – Ucraina, thiên tai do biến đổi khí hậu,... trong điều kiện thiếu các chính sách cụ thể để hỗ trợ du lịch khi xảy ra khủng hoảng nghiêm trọng ảnh hưởng đến phát triển du lịch. Tác động của sự cố môi trường Formosa đến hoạt động phát triển du lịch ở vùng ven biển từ Nghệ An đến Đà Nẵng là một bài học điển hình về sự cần thiết đối với quản trị khủng hoảng trong du lịch.

3. Kết quả nghiên cứu và bản luận

Trên cơ sở phân tích tiềm năng lợi thế và hiện trạng phát triển du lịch Khánh Hòa giai đoạn 2010-2019 đặc biệt là những “Điểm nghẽn” đối với du lịch cũng như phân tích những cơ hội - thách thức đối với du lịch Khánh Hòa trong bối cảnh phát triển mới, một số định hướng chính của du lịch Khánh Hòa hướng đến phát triển du lịch bền vững giai đoạn đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050 gồm:

3.1. “Mục tiêu” và “Tầm nhìn” phát triển du lịch Khánh Hòa

Mục tiêu phát triển đến năm 2030: Du lịch cơ bản trở thành ngành kinh tế mũi nhọn của địa phương có tính chuyên nghiệp, có hệ thống cơ sở vật chất kỹ thuật tương đối đồng bộ, hiện đại; sản phẩm du lịch có chất lượng cao, đa dạng, có thương hiệu, mang đậm bản sắc văn hoá truyền thống; Khánh Hòa thực sự trở thành Trung tâm du lịch vùng Duyên hải Nam Trung Bộ, là điểm đến du lịch đẳng cấp, hấp dẫn có tính cạnh tranh cao không chỉ trong nước mà còn trong khu vực và quốc tế.

Tầm nhìn phát triển du lịch đến năm 2050: Trên cơ sở xem xét tiềm năng và lợi thế của du lịch Khánh Hòa; vị thế đã được xác định trong Chiến lược phát triển du lịch Việt Nam cũng như những xu thế phát triển du lịch sau đại dịch Covid-19 và những cơ hội đối với phát triển du lịch, Tầm nhìn “Đến năm 2050, Khánh Hòa trở thành trung tâm du lịch

chất lượng cao, xanh và thông minh hàng đầu khu vực, nơi du khách có được những dịch vụ và trải nghiệm đích thực vượt cả sự mong đợi”.

Những giá trị cốt lõi của “Tầm nhìn” này sẽ bao gồm:

- *Điểm đến hàng đầu:* trở thành du lịch chất lượng cao, đặc biệt là du lịch nghỉ dưỡng, thể thao biển; du lịch khám phá trải nghiệm hàng đầu (trong tâm trí du khách) khi du khách có kế hoạch lựa chọn một quốc gia ở khu vực Đông Nam Á hoặc Châu Á để đi du lịch.

- *Điểm đến du lịch xanh và thông minh:* phát triển du lịch trên nguyên tắc du lịch xanh, thích ứng với biến đổi khí hậu và ứng dụng công nghệ tương tác qua các ứng dụng thông minh lấy con người là trung tâm.

- *Trải nghiệm đích thực về thiên nhiên, văn hóa và con người:* dựa trên những dịch vụ đạt tiêu chuẩn quốc tế trong một môi trường trong lành, an ninh và an toàn được đảm bảo tuyệt đối để mang đến cho du khách cảm giác được tự do, được sống hòa trong thiên nhiên để tận hưởng những giá trị cao nhất trong một chuyến đi.

3.2. Những định hướng phát triển chính

3.2.1. Phát triển thị trường - sản phẩm du lịch

Đây là định hướng quan trọng nhất đối với phát triển du lịch của điểm đến. Phát triển thị trường - sản phẩm du lịch của Khánh Hòa trong giai đoạn phát triển tới cũng không phải là ngoại lệ.

Căn cứ vào quan điểm và mục tiêu phát triển du lịch tỉnh Khánh Hoà đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050, định hướng *phát triển thị trường* du lịch của Khánh Hoà bao gồm:

Thị trường khách quốc tế:

Phục hồi và duy trì các thị trường du lịch truyền thống của Khánh Hoà, đặc biệt là thị trường khách Tây Âu, Bắc Âu (Thụy Điển), Bắc Mỹ bởi đây là những thị trường có khả năng chi trả cao, lưu trú dài ngày và do vậy sẽ góp phần nâng cao được hiệu quả kinh doanh du lịch trong khi hạn chế được sự “quá tải” ở một số điểm đến ở Khánh Hoà, đặc biệt là thành phố Nha Trang làm ảnh hưởng đến môi trường du lịch song chưa đem lại hiệu quả kinh doanh du lịch cao như mong muốn.

Tuy nhiên vẫn tiếp tục duy trì thị trường Nga và Trung Quốc với việc chú trọng đối với phân khúc cao cấp.

Bên cạnh đó cần chú trọng đối với thị trường Đông Bắc Á (chủ yếu là Hàn Quốc và Nhật Bản); thị trường ASEAN; Châu Úc (chủ yếu là Úc và New Zealand).

Một số thị trường tiềm năng Đẩy mạnh xúc tiến, quảng bá du lịch Nha Trang – Khánh Hoà đến thị trường Trung Đông trong giai đoạn sau 2025.

Thị trường nội địa:

Hà Nội, TP. Hồ Chí Minh là những thị trường nội địa mục tiêu của du lịch Khánh Hòa bởi đây là những thị trường nội địa ổn định và có nhu cầu đối với những sản phẩm du lịch cao cấp vốn là lợi thế của Khánh Hòa.

Ngoài ra, do nằm kề với vùng Tây Nguyên nên khách du lịch từ thị trường này cũng như khách du lịch đến với Tây Nguyên có nhu cầu “nối tour” xuống vùng Duyên hải Nam Trung mà cụ thể là Khánh Hoà để thoả mãn nhu cầu đối với sản phẩm du lịch biển là khá lớn.

Phát triển sản phẩm du lịch của điểm đến nói chung và của Khánh Hoà nói riêng phải dựa trên một số nguyên tắc cơ bản sau:

Phù hợp với nhu cầu của thị trường và xu thế phát triển du lịch;

Khai thác hiệu quả tiềm năng tài nguyên du lịch, phát huy được các lợi thế của du lịch Khánh Hoà;

Tạo ra sản phẩm có tính độc đáo, trong đó chú trọng đối với sản phẩm du lịch đặc thù nhằm góp phần nâng cao tính cạnh tranh của điểm đến;

Đa dạng hóa sản phẩm, dịch vụ du lịch nhằm đáp ứng nhu cầu đa dạng của thị trường và kéo dài thời gian lưu trú của khách du lịch, tạo ra cơ hội việc làm cho người dân địa phương;

Không ngừng nâng cao chất lượng sản phẩm để thoả mãn kỳ vọng của du khách khi lựa chọn Khánh Hoà nói chung và Nha Trang nói riêng làm điểm đến.

Dựa trên những nguyên tắc cơ bản đối với việc phát triển sản phẩm du lịch và trên cơ sở phân tích đặc điểm thị trường về nhu cầu sản phẩm du lịch có tính đến sự thay đổi về xu hướng của thị trường và khả năng đáp ứng

của tài nguyên du lịch, trong giai đoạn tới định hướng phát triển hệ thống sản phẩm du lịch Khánh Hoà cần tập trung theo 3 nhóm sản phẩm: Sản phẩm du lịch đặc thù; Sản phẩm du lịch chính; Sản phẩm du lịch hỗ trợ nhằm đảm bảo được tính hệ thống và tổng quát, khai thác đầy đủ nhất tiềm năng du lịch của tỉnh và đáp ứng được về cơ bản nhu cầu của các thị trường mục tiêu đã được xác định đối với tỉnh Khánh Hoà.

3.2.2. Định hướng tổ chức không gian du lịch:

Định hướng phát triển không gian du lịch (phát triển du lịch theo lãnh thổ) thực chất là vấn đề tổ chức không gian du lịch dựa trên những giá trị và sự phân bố của các nguồn tài nguyên du lịch, của kết cấu hạ tầng và nhu cầu của khách du lịch.

Định hướng các không gian chức năng:

Căn cứ vào sự phân hoá lãnh thổ theo đặc điểm địa lý, hoạt động phát triển kinh tế - xã hội nói chung và hoạt động phát triển du lịch cũng sẽ mang những đặc điểm riêng. Đứng từ góc độ này, không gian du lịch tỉnh Khánh Hoà cần được phân thành 03 không gian du lịch bao gồm: Không gian du lịch biển đảo; Không gian du lịch chuyển tiếp (từ vùng biển đến vùng đồi núi cao phía Tây nơi tác động của hoạt động biển – đảo hầu như không còn) và Không gian du lịch vùng đồi núi phía Tây là nơi có địa hình gò đồi đến địa hình núi với độ cao trung bình từ 500 – 1.000m, cá biệt có các đỉnh núi cao lên đến trên 1.500 m mà điển hình là đỉnh Hòn Bà trên địa bàn huyện Khánh Vĩnh.

Việc phân không gian du lịch theo đặc điểm địa lý cho phép xác định rõ tính chất của hoạt động và các sản phẩm du lịch để có đầu tư phù hợp. Đồng thời điều này cũng cho phép có được các phương án phối hợp, bổ sung các sản phẩm du lịch trong một chương trình du lịch mang tính tổng hợp trên địa bàn tỉnh Khánh Hoà, qua đó nâng cao tính dẫn du lịch chung của điểm đến du lịch Khánh Hoà, góp phần kéo dài ngày lưu trú, nâng hiệu quả kinh doanh du lịch chung của tỉnh.

Định hướng các địa bàn trọng điểm du lịch

Địa bàn trọng điểm du lịch là nơi tập trung nhiều loại tài nguyên du lịch, trong đó có những tài nguyên đặc biệt có giá trị, có khả

năng khai thác để phát triển thành những sản phẩm du lịch hấp dẫn, có sức cạnh tranh cao. Chính vì vậy nếu được đầu tư thoả đáng, địa bàn trọng điểm du lịch sẽ có vai trò quan trọng đối với phát triển du lịch của địa phương với tư cách là khu vực hấp dẫn khách du lịch.

Đứng từ góc độ này, Khánh Hoà có 03 địa bàn trọng điểm du lịch bao gồm:

Vân Phong - Đại Lãnh: đây là khu vực nằm ở phía Bắc tỉnh Khánh Hoà trên địa phận huyện Vạn Ninh giáp với tỉnh Phú Yên. Không gian này bao gồm toàn bộ bán đảo Hòn Gốm ở phía Đông Bắc, thị trấn Vạn Ninh ở phía Tây và khu vực Dốc Lết ở phía Nam.

Các loại hình du lịch chính có thể phát triển ở địa bàn này bao gồm:

- + Du lịch nghỉ dưỡng đẳng cấp quốc tế
- + Du lịch thể thao biển đẳng cấp quốc tế với nhiều loại hình
- + Du lịch sinh thái biển đảo
- + Du lịch vui chơi giải trí cao cấp (các công viên chuyên đề, casino,...)
- + Du lịch tàu biển
- + Du lịch kinh khí cầu và thủy phi cơ
- + Du lịch khám phá với tâm điểm là "Điểm Cực Đông" trên đất liền Việt Nam
- + Du lịch quá cảnh

Cùng với các loại hình du lịch sẽ là các dòng sản phẩm du lịch cao cấp đáp ứng nhu cầu của thị trường khách mục tiêu của du lịch Khánh Hoà, đặc biệt khách du lịch cao cấp từ Tây Âu, có khả năng nghỉ dài ngày và chi tiêu cao. Việc định hướng thị trường Tây Âu đến khu vực này nhằm hạn chế khả năng "xung đột" về đặc điểm thị trường giữa khách Tây Âu và khách từ Nga, Trung Quốc, qua đó có thể thực hiện được định hướng thị trường đã nêu trên.

Trung tâm của địa bàn du lịch trọng điểm này sẽ là Đàm Môn, nơi có hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật động bộ để đáp ứng các yêu cầu dịch vụ của khách du lịch khi đến khu vực này. Đồng thời tại đây, khách du lịch sẽ được cung cấp đầy đủ thông tin du lịch trên địa bàn và được hỗ trợ tốt nhất mọi yêu cầu.

Vịnh Nha Trang:

Đây là không gian bao gồm TP. Nha Trang (trung tâm chính trị, kinh tế và văn hoá - xã

hội của tỉnh Khánh Hoà) và vịnh Nha Trang nằm ở trung điểm tỉnh Khánh Hoà nơi có QL 1A và đường sắt Bắc Nam chạy qua.

Vịnh Nha Trang, nơi có khu bảo tồn biển Hòn Mun và hệ thống 19 đảo lớn nhỏ, trong đó đảo Hòn Tre có diện tích lớn nhất (32,5 km²) được xem là vịnh duy nhất ở vùng Duyên hải Nam Trung Bộ có nhiều đảo. Đây là nơi có cảnh quan đẹp và hệ sinh thái biển đảo, đặc biệt là hệ sinh thái rạn san hô phát triển với trên 350 loài, chiếm tới gần 40% tổng số loài san hô trên thế giới; khí hậu ẩm áp và nhiều bãi biển tuy không lớn song có chất lượng cao.

Với những giá trị đặc biệt về cảnh quan, sinh thái và văn hoá, tháng 6/2003 vịnh Nha Trang đã được công nhận là thành viên thứ 29 của Câu lạc bộ các vịnh đẹp của thế giới và tháng 3/2005 được Bộ Văn hoá, Thể thao và Du lịch công nhận là Danh thắng cấp quốc gia.

Thành phố Nha Trang từ lâu đã nổi tiếng là thành phố biển vào loại đẹp nhất ở Việt Nam với nhiều di tích lịch sử văn hoá và danh thắng như: Chùa Long Sơn, nhà thờ Núi (hay còn gọi là nhà thờ đá), Viện hải dương học, biệt thự Cầu Đá, Viện Paster, chợ Đầm, Hòn Chồng, Tháp Bà được xây dựng vào những năm 813-817,...

Các loại hình du lịch chính có thể được phát triển ở địa bàn trọng điểm này bao gồm:

- + Du lịch nghỉ dưỡng - tắm biển
- + Du lịch tham quan cảnh quan vịnh và các di tích lịch sử văn hoá
- + Du lịch sinh thái biển đảo
- + Du lịch thể thao - vui chơi giải trí
- + Du lịch đô thị
- + Du lịch MICE
- + Du lịch sự kiện
- + Du lịch mua sắm
- + Du lịch quá cảnh

Tương ứng với các loại hình du lịch sẽ là các dòng sản phẩm du lịch có thể đáp được nhu cầu đa dạng của khách du lịch.

- Vịnh Cam Ranh:

Bao gồm bán đảo Cam Ranh, thành phố Cam Ranh và các đảo Bình Ba, Bình Hưng vùng cửa vịnh. Đây là vùng vịnh đẹp và cùng với vịnh Nha Trang, vịnh Vân Phong tạo

thành lợi thế về du lịch của Khánh Hoà mà không địa phương nào trong cả nước có được.

Bán đảo Cam Ranh với bãi biển trải dài trên 10 km, là bãi biển dài thứ hai trong tỉnh và thuộc nhóm các bãi biển dài ở Việt Nam. Khí hậu ở đây cũng ẩm áp quanh năm, môi trường trong lành rất thuận lợi để phát triển du lịch nghỉ dưỡng biển. Một trong những lợi thế của khu vực này là có sân bay quốc tế Cam Ranh và vì vậy du khách quốc tế rất thuận lợi để tiếp cận với các khu nghỉ dưỡng biển sau một chuyến bay dài đến Việt Nam từ đất nước mình.

Là một vùng vịnh nước sâu, Cam Ranh có điều kiện để phát triển cảng biển du lịch. Các loại hình du lịch chính có thể phát triển trên địa bàn này bao gồm:

- + Du lịch nghỉ dưỡng biển cao cấp
- + Du lịch thể thao biển
- + Du lịch vui chơi giải trí
- + Du lịch tàu biển
- + Du lịch tham quan cảnh quan
- + Du lịch quá cảnh.

Tương ứng với các loại hình du lịch là các dòng sản phẩm du lịch đáp ứng nhu cầu đa dạng của du khách khi đến với Nha Trang. Thành phố Cam Ranh sẽ Trung tâm của địa bàn trọng điểm du lịch vịnh Cam Ranh.

3.3. Một số giải pháp phát triển du lịch Khánh Hòa theo hướng bền vững

Để phát triển du lịch Khánh Hòa thực sự trở thành ngành kinh tế mũi nhọn một cách bền vững và điềm đến Khánh Hòa phát triển thực sự trở thành “Trung tâm du lịch” của vùng Duyên hải Nam Trung Bộ và tiến tới là “Trung tâm du lịch” của quốc gia, một số giải pháp sau đây cần được chú trọng xem xét gồm:

Thứ nhất, Nâng cao nhận thức xã hội về vai trò của du lịch

Tiếp tục đẩy mạnh hơn công tác tuyên truyền nâng cao nhận thức xã hội về bản chất và vai trò của du lịch Khánh Hòa với các hình thức phù hợp. Đặc biệt chú trọng tăng cường công tác lãnh đạo, chỉ đạo của các tổ chức Đảng các cấp trong việc tổ chức phổ biến, quán triệt, tuyên truyền sâu rộng nội dung Kết luận số 53-KL/TW ngày 24/12/2012 của và Nghị quyết 08-NQ/TW của Bộ Chính trị đến

các Sở, ngành, địa phương, Mặt trận Tổ quốc, tổ chức, doanh nghiệp và các tầng lớp nhân dân trong tỉnh. Bên cạnh nhận thức về bản chất ngành du lịch là ngành kinh tế tổng hợp, có tính liên ngành, liên vùng, xã hội hoá cao, mang nội dung văn hoá sâu sắc, đem lại hiệu quả nhiều mặt về kinh tế, văn hóa, xã hội, chính trị, đối ngoại và an ninh, quốc phòng cần hiểu rõ hơn vị trí, vai trò động lực của ngành du lịch đối với phát triển kinh tế - xã hội tỉnh Khánh Hòa theo tinh thần số 53-KL/TW ngày 24/12/2012 và vai trò của Khánh Hòa với tư cách là “Trung tâm du lịch” của vùng Duyên hải Nam Trung Bộ. Quá trình nâng cao nhận thức du lịch cần tạo ra được sự chuyển biến căn bản trong hành động phát triển du lịch trong toàn xã hội, để du lịch Khánh Hòa không chỉ thực sự trở thành ngành kinh tế mũi nhọn theo hướng bền vững, tạo sức lan tỏa đối với các ngành kinh tế khác của tỉnh mà còn là “hạt nhân” thúc đẩy sự phát triển của du lịch của toàn vùng DHNTB;

Thứ hai, Nâng cao năng lực quản lý nhà nước về du lịch với trọng tâm là kiện toàn và tăng cường năng lực tư vấn, tham mưu chuyên ngành của Sở Du lịch Khánh Hòa đối với phát triển du lịch thực sự trở thành ngành kinh tế mũi nhọn theo hướng bền vững.

Chủ động phối hợp với các Sở ngành chức năng., đặc biệt với Sở Tài nguyên và Môi trường, Ban Quản lý vịnh Nha Trang thực hiện có hiệu quả đề án phục hồi hệ sinh thái rạn san hô và bảo vệ môi trường vịnh Nha Trang trong hoạt động du lịch

Thứ ba, Tổ chức thực hiện nghiêm túc và có hiệu quả Nghị quyết số 09-NQ/TW ngày 28/01/2022 của Bộ Chính trị về xây dựng, phát triển tỉnh Khánh Hòa đến năm 20320, tầm nhìn đến năm 2050, theo đó “*Khánh Hòa là thành phố trực thuộc Trung ương trên cơ sở phát huy cao độ tiềm năng và lợi thế về biển, là đô thị thông minh, bền vững, bản sắc và kết nối quốc tế; là trung tâm dịch vụ, du lịch biển quốc tế; là một cực tăng trưởng, trung tâm của khu vực duyên hải Nam Trung Bộ, Tây Nguyên và cả nước về kinh tế biển, công nghiệp công nghệ cao, khoa học và công nghệ, đổi mới sáng tạo, đào tạo nguồn nhân lực và chăm sóc sức khỏe chất lượng cao; là nơi nhân dân có mức sống*

cao, hiền hòa và hạnh phúc; tổ chức đảng và hệ thống chính trị trong sạch, vững mạnh toàn diện; quốc phòng, an ninh và chủ quyền biển, đảo được bảo đảm vững chắc.”.

Đây là cơ hội mới để phát triển Khánh Hòa tương xứng với vị thế và tiềm năng, trở thành đô thị trực thuộc trung ương - yếu tố đặc biệt quan trọng mang tính “nền tảng” để có thể phát triển hệ thống hạ tầng và cơ sở vật chất kỹ thuật du lịch đồng bộ đáp ứng yêu cầu của “Trung tâm du lịch biển quốc tế”. Bên cạnh việc đầu tư nâng cấp phát triển sân bay quốc tế Cam Ranh cần chuyển đổi và phát triển cảng Nha Trang thành cảng biển du lịch chuyên dụng đạt các tiêu chuẩn quốc tế và đầu tư phát triển đồng bộ hệ thống hạ tầng kết nối Khánh Hòa với các địa phương phụ cận từ Bình Định đến Bình Thuận và với các tỉnh Tây Nguyên qua Q 27A và QL26. Tập trung huy động các nguồn lực của địa phương và Trung ương để đầu tư phát triển kết cấu hạ tầng kỹ thuật, nhất là hạ tầng giao thông nhằm tạo điều kiện thuận lợi thu hút đầu tư trong nước và nước ngoài, mở rộng hoạt động phát triển du lịch, đặc biệt là du lịch nghỉ dưỡng, du lịch sinh thái, du lịch vui chơi giải trí và du lịch MICE và xây dựng TP. Nha Trang thực sự trở thành trung tâm du lịch lớn của cả nước có sức cạnh tranh ở khu vực và quốc tế.

Thứ tư, Chú trọng đẩy mạnh công tác quy hoạch và quản lý quy hoạch du lịch, đặc biệt quy hoạch khu du lịch biển tổng hợp cấp quốc gia Bắc Cam Ranh nhằm phát huy tối đa và có hiệu quả các lợi thế, tiềm năng phát triển của tỉnh, nhất là tiềm năng phát triển du lịch gắn với kinh tế biển; bảo đảm phát triển bền vững, kết hợp giữa phát triển du lịch theo chiều rộng với phát triển du lịch theo chiều sâu, lấy hiệu quả kinh tế, đảm bảo môi trường, bảo tồn các giá trị văn hóa truyền thống và tạo việc làm, nâng cao thu nhập cho cộng đồng làm trọng tâm.

Thứ năm, Chú trọng việc xây dựng và thực hiện đề án cơ cấu lại du lịch Khánh Hòa với trọng tâm là cơ cấu lại sản phẩm - thị trường du lịch và tổ chức lãnh thổ du lịch để đảm bảo tính bền vững và tạo đột phá trong phát triển du lịch, góp phần nâng cao năng lực cạnh tranh và sớm đáp ứng đầy đủ các tiêu chí “Trung tâm du lịch” và là điểm đến du

lịch hàng đầu không chỉ của vùng Duyên hải Nam Trung Bộ mà còn của du lịch cả nước và khu vực.

Thứ sáu, Tăng cường sự tham gia của cộng đồng để đảm bảo công bằng xã hội trong phát triển du lịch

Nâng cao nhận thức xã hội, đặc biệt là các nhà quản lý để có được những chính sách phù hợp với đặc điểm địa phương khuyến khích phát triển du lịch cộng đồng, tạo động lực gắn kết cộng đồng với doanh nghiệp du lịch; nâng cao năng lực của cộng đồng không chỉ đối với việc tham gia mà còn chủ động tổ chức quản lý cung cấp các dịch vụ du lịch.

Tạo điều kiện thuận lợi để cộng đồng có thể tham gia vào quá trình quy hoạch và giám sát thực hiện quy hoạch phát triển du lịch tại địa phương. Điều này không chỉ góp phần đảm bảo cho quy hoạch du lịch đi vào cuộc sống với những ý kiến tham gia của cộng đồng trên cơ sở những hiểu biết phong phú và cụ thể của cộng đồng đối với mảnh đất mà họ gắn bó, mà còn để cộng đồng hiểu được những gì sẽ biến đổi trên mảnh đất của họ; những gì họ có thể tham gia vào hoạt động phát triển du lịch để có được cuộc sống tốt hơn; và để cộng đồng có được sự chuẩn bị tốt hơn cho những công việc mới cùng với trách nhiệm bảo vệ các giá trị tự nhiên và văn hóa bản địa.

Thứ bảy, tỉnh Khánh Hòa chủ động phối hợp với các địa phương trong vùng Duyên hải Nam Trung Bộ với sự hỗ trợ của Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch và của các nhà khoa học để xây dựng đề án liên kết phát triển du lịch vùng với trọng tâm đề xuất mô hình và cơ chế liên kết phát triển du lịch đi vào thực chất, có hiệu quả.

Thứ tám, Trong quá trình tham gia triển khai thực hiện Quy hoạch hệ thống du lịch Việt Nam giai đoạn đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2045, tỉnh Khánh Hòa cần thực hiện đầy đủ chức năng “Trung tâm du lịch” tiêu vùng Nam Trung Bộ có vai trò đặc biệt quan trọng trong liên kết phát triển du lịch với vùng Tây Nguyên và vùng Đông Nam Bộ.

4. Kết luận

Với sự hỗ trợ của Trung ương, sự hợp tác, hỗ trợ của các địa phương trong vùng DHNTB và quyết tâm của toàn hệ thống

chính trị tỉnh Khánh Hòa dưới sự lãnh đạo và chỉ đạo trực tiếp của Tỉnh ủy Khánh Hòa, du lịch Khánh Hòa sẽ vượt qua các “Điểm nghẽn” tiếp tục phát triển với tư cách là ngành kinh tế mũi nhọn theo hướng phát triển bền vững tương xứng với tiềm năng, lợi thế và vai trò “Trung tâm du lịch” của vùng và của cả nước trong giai đoạn đến năm 2030, tầm nhìn đến năm 2050./.

Tài liệu tham khảo

1. Ban Chấp hành Trung ương. (2012). “*Kết luận số 53-KL/TW ngày 24/12/2012 của Bộ Chính trị về phát triển tỉnh Khánh Hòa đến năm 2020, tầm nhìn đến năm 2030*”.
2. Ban chỉ đạo vùng Kinh tế trọng điểm miền Trung. (2018). Báo cáo “*Giải pháp đẩy mạnh phát triển du lịch vùng Duyên hải miền Trung thực sự trở thành ngành kinh tế mũi nhọn trong bối cảnh mới*”. Đà Nẵng.
3. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch. (2020). “*Chiến lược phát triển du lịch Việt Nam đến năm 2030*”. Hà Nội.
4. Bộ Văn hóa, Thể thao và Du lịch. (2024). “*Quy hoạch tổng thể hệ thống du lịch Việt Nam thời kỳ 2021-2030, tầm nhìn đến năm 2045*”. Hà Nội.
5. Vũ Tuấn Cảnh (Chủ nhiệm), Đặng Duy Lợi, Lê Thông, Nguyễn Minh Tuệ. (1991). “*Tổ chức lãnh thổ du lịch Việt Nam*”. Đề tài KHCN cấp Bộ, Hà Nội.
6. Phạm Trung Lương. (2019). “*Thực trạng và giải pháp phát triển du lịch vùng miền Trung*”. Tuyển tập Hội nghị “Phát triển kinh tế miền Trung”. TP. Quy Nhơn, ngày 20/08/2019.
7. Phạm Trung Lương. (2022). “*Liên kết phát triển du lịch giữa vùng Duyên hải Nam Trung Bộ và Tây Nguyên: Những vấn đề đặt ra và giải pháp*”. Tuyển tập Hội thảo quốc gia “Liên kết du lịch vùng Nam Trung Bộ và Tây Nguyên để thu hút khách du lịch quốc tế: Những nhiệm vụ và giải pháp”. TP. Nha Trang, ngày 12/10/2022.